

Տարածաշրջան

Տարածաշրջանում Թուրքիայի դիրքի, ազդեցության բարձրացումը հակադարձ համեմատական է Հայաստանի Կառավարությանը: Իսկ Թուրքիան վերջերս երկու նվաճում ձեռք բերեց, որոնք նույնպես են նրա հեղինակության բարձրացմանը: Մեկը՝ ներքին, մյուսը՝ արտաքին, միջազգային հարաբերություններում:

Կառավարության եւ ֆուրդ ազատագրական ուժերի միջեւ ծավալված երեք տասնամյակների արյունալի հակամարտությունը, որ խլեց 40 հազար կյանք, հիմնականում ֆրոնտի, վերջապես դադարեց ֆուրդ բանակարկած առաջնորդ Աբդուլլահ Օջալանի միակողմանի հրադադարի հայտարարությամբ:

Նրան որդեկապ «դավադրի» են ճանաչում, իսկ նրա դեկլարացիան կազմակերպությունը՝ Զրդական աշխատակազմակազմակերպությունը (միլի հարաբեր) որ

սահմանադրության փոփոխության հարցում, որի հետեւում էր ճանապարհի կհարթ հետազայում նախագահ ընտրվելու: Երրորդ, բայց նույնքան կարեւոր նպատակ է թուլացնել, մեղմել Իրաֆում, նաեւ ֆրոնտը բնակեցված այլ երջաններում ֆրդական ձգտումների խրատաւանը Իւրայելի կողմից:

Այս նպատակները իրագործելուց հետո երդողանը կարող է ֆայլայիչ հարված հասցնել ֆրդերի ձգտումներին արդեն իժխանություն ունեցողի դիրքերից կամ համաձայնության գալ՝ հաճվի առնելով ժամանակի ֆողաֆակաւ գործոնները:

Դեռ հայտնի չէ, թե ինչ զիջումներ են թուրքերը խոստացել ֆրդերին, բայց հստակ է, որ այդ խոստումները զայրացրել են թուրք աջակողմյաններին, որոնց զխալվոր ներկայացուցիչն է Նեյեթ Բահչեյլիի «Գործ զայլեր» կազմակերպությունը (միլի հարաբեր) որ

բաժակը: Մինչեւ այդ երջազայությունը Մ. Նահանգների դաւեսոնական ֆողաֆակաւությունը եւ անձամբ նախագահի դիրքորոշումն այն էր, որ խրայելցիների բնակեցումը Արեւմտյան ափում եւ Արեւելյան Երուսաղեմում խոչընդոտում է խաղաղության գործընթացին: Երջազայության ընթացքում նա ոչ միայն չհրաժարվեց այդ դիրքորոշումից, այլեւ խորհուրդ սվեց դաղեւսիսյան իժխանության նախագահ Մահմուդ Աբբասին՝ Եարունակել բանակցությունները ի հեճուկս Իւրայելի էւրոպայական ֆողաֆակաւության:

Իւրայելից Օբամայի մեկնումից հետո Նաթանյահուի խոսնակը կսուկ հայտարարեց, որ Օբամայի այցելությունը չէր փոխել Իւրայելի դիրքորոշումը: Իրականում Իւրայելի անհարգալից վերաբերմունքն ուղղված էր ոչ միայն Օբամային, այլեւ Երդողանին,

Կասկածելի է, որ անկախություն ձեռք բերելու դեղումն նրանք մի թիզ անգամ կցանկանան զիջել իրենց սարածից, որը նաեւ դասական Հայաստանի սարածին է, ֆանի որ հայերն առանձնաղես նեանակալի դեր չեն խաղացել իրենց ազատագրական դայարում: Գուցե կարելի կլինի որոշ փոխհամաձայնության գալ անցած հարյուրամյակի ընթացքում Թուրքիայի կառավարության կողմից միտումնավոր ֆանդակած, մզկիթի կամ ախոռի վերածված հայկական ճարտարաղեսական հուճարձանների փրկման, դախոյանման եւ վերակառուցման հարցերում:

Այս բոլոր զարգացումների դեղումն էլ Երդողանի կառավարությունը հաղթական է դուրս գալու եւ Եվրոմիության անդամակցության հեռանկարները առավել նդասաւկոր են լինելու:

Երդողան եւ Օջալան. անսովոր զուգընկերներ

ԵՐՎԱՆԻ ԱԶՄՏԱՆ

ցությունը (PKK-ն), դիտակավորված է «ահաբեկչական» բնորոշմամբ եւ արգելված է Թուրքիայում: Այդ կազմակերպության հետ առնչվողը համարվում է ահաբեկիչ:

PKK-ն իրականում ազգային ազատագրական կազմակերպություն է, որ նդասակ է հետաղմողում դաւեսոյանել Թուրքիայի 22-25 միլիոն ֆրդերի մարդկային եւ էթնիկական իրավունքները, որոնք ունահարվել են Առաջին համաշխարհային դաւեսոյանից սկսած Թուրքիայի իրահաջող կառավարությունների կողմից: 1920 թվականի Սեւրի դայնամագիղը ազատություն եւ ինքնավարություն էր խոստացել ֆրդերին, որը երբեք էլ չիրականացավ: Չիրականացան նաեւ հայերին սված խոստումները:

Ճակատագրի հեզմանով Օջալանն իր կազմակերպությունը «Մարսիսական Եարժում» անվանումով էր «օծել» (զուցե հաճոյանալու համար իր այդ ժամանակվա խորհրդային դաւեսոյաններին), ինչը լավ հիմք սվեց թուրքական կառավարությանը՝ ահաբեկչական համարելու այն եւ Եվրոմիությանն ու Մ. Նահանգների համոզելու, որ դասեն մյուս ահաբեկչական կազմակերպությունների Եարում:

Հակառակ, որ բաժանված է զանազան ֆրակցիաների, որոնք երբեմն սարբեր եւ նույնիսկ հակաակաւան նդասակներ եւ զարափարախոսություններ են հետաղմողում, կազմակերպության առաջնորդները միճս փորձել են օգուտ ֆողել սարածաերջանի հարափոփոխ ֆողաֆակաւ դաւեսոյաններից: Եվ կարծես բազում զոհողությունների զոնը առաջ սարվող դայնամի իր դոտողները սալիս է. Հյուսիսային Իրաֆում ստեղծվել է Զրդական մարզ, Հյուսիսային Սիրիայում՝ զինված ինքնավար երջան, իսկ Թուրքիայում ճնեումների ազդեցության սակ զարձանալի զարգացումներ են կասարվում, որոնք վերափոխում են հասարակությունը:

Պասմոյան ուղղությունները ճիճս եւ ժամանակին զնահասող Թուրքիայի վարչաղես Երդողանը անախընթաց մի նախաձեռնությամբ համոզես եկավ բանակցելով Օջալանի հետ, որն արդեն 17 սարի բանսարկված է Իմրայի կղզում: Բանակցությունների արդյունքում Օջալանը համոզես եկավ մի ուղերձով, որը Նովրուզի (Ամանուրի) օրը Դիարբեղիում (Թուրքիայում ֆրդերի ոչ դաւեսոնական մայրաֆողաֆում) ընթերցվեց ոզեուրված ամբողի առաջ: Ժամանակը կորոշի, թե նման զարգացումը ժամանակավոր դաղար է կամ խորանանկությունը Երդողան-Դավաղեղու թիմի համար, որդեսզի իրականացնեն իրենց անմիջական նդասակները, թե՞ եական փոփոխություն ֆրդական հարցը լուծելու Թուրքիայի ֆողաֆակաւության մեջ:

Երդողանի առաջնահերթ խնդիրն է վերացնել Թուրքիայի՝ Եվրոմիոյանը անդամակցելու զխալվոր խոչընդոտներից մեկը: Զուրդ փոքրամասնության հանդեղ գարդ ցուցաբերված դաժան վերաբերմունքը սեւացրել է իր կառավարության հեղինակությունը: Նրա մյուս նդասակն է սիրաւահել խորհրդարանի ֆուրդ դասզամավորներին եւ դրանով աղախովել նրանց աջակցությունը

Թուրքիայի վարչապետ Ռեզեփ Երդողան

PKK-ի բանտարկյալ առաջնորդ Աբդուլլահ Օջալան

Երդողանին մեղաղրել է Թուրքիայի աղազան վսանզելու համար: Իր հայտարարության մեջ այդ կազմակերպությունը նույն է, որ այն, ինչ ֆրդական աղասամբությունը չկարողացավ ձեռք բերել 30 սարիների ընթացքում, այժմ նրանց է հրամցվում արձաթե սկուստիի վրա՝ նկատի ունեւալով Թուրքիայի մասնասունը:

Մյուս ձեռքբերումը, որից Եարելու է Թուրքիան, իրականում դեժ է վերագրել նախագահ Օբամային: Իւրայելից Հորդանան մեկնելուց ողդեղն առաջ, նա, միջնորդի դեր կասարելով վարչաղեսներ Երդողանի եւ Նաթանյահուի միջեւ, հորդորեց վերջինիս, որ ներողություն խնդրի թուրքական «Մավի Սարմարա» նավասուրմի վրա հարձակվելու համար, որի ընթացքում սղանվեց ինը թուրք: Իւրայելը նաեւ կփոխհասուցի այդ միջաղդեղի ընթացքում զոհված երկու թուրք ֆողաֆաղիների ընսանիներին:

Թել Ավիլի հետ հարաբերությունները վերականգնելու Թուրքիայի երրորդ դայնամը Գազայում սիրող խոչոկ իրավիճակի բարչալումն էր: Իւրայելը անորոշ խոստումներ էր սվել, որ կթույլատրի որոշակի սեսակի մթերի եւ դեղամիջոցների առաֆումը Գազա, բայց դա ավելի Եաս ՄԱԿ-ին եւ վրդովված միջազգային հանրոյանը հանզասցնելու համար էր, ֆան Երդողանին:

Չնայած Թել Ավիլն ու Անկարան կուլիսների հետեւում արդեն երկու սարի աւխասում են վերականգնել դիվանագիտական հարաբերությունները, վերոնեյալ ձեռքբերումը դարձանի առաֆա դարձավ Օբամայի համար, ֆանի որ նա ձեռնումայն էր այցելում այդ սարածաերջանը: Դա դրամասիկական մթնուրոհս հաղողեց նրա երջազայությանը, որի զխալվոր նդասակն էր չեզոգացնել Իւրայելի վերաղախումներն իր ֆողաֆակաւության հանդեղ եւ Ենրահալությունը հայտնել անձամբ վարչաղես Նաթանյահուին՝ չխոչընդոտելու Ամերիկայի նախագահական ընսությունները, որոնք կարող էին արգել ֆանդիսանալ իր վերընսությունը:

Մերձավոր Արեւելի խաղաղության գործընթացում Օբամայի երջազայությունը վերջին կաթիլն էր, որ լցրեց համբերության

բայց այդ հանգերը վաղուց բորբեղել էր դաղեւսիցիների եւ արաբների երեսակությունը, եւ նրանք Երդողանին արդեն հռչակել էին դաղեւսիցի դասի հերոս:

Դեռ երեկ Թուրքիայում բանսարկված ահաբեկիչը մեկ օրից մյուսը դարձավ զուցակիցը երկրի վարչաղեսի, որը նրա հետ բանակցեց ներքին անվսանզոյության մարմինների՝ ՄԻԹ-ի միջոցով:

Հետաֆրականն այն է, որ հրաղարի իր կոչում Օջալանը՝ այդ երդվալ մարսիսաթեիսը, աղալինել էր մահմեդական կրոնին որդես երկու ժողովուրդներին՝ ֆրդերին ու թուրքերին իրա կաղող օղակի: Նա նաեւ իր ելույթում հիճասակել էր Երդողանի հակաաակոր Ֆեթողլաի Գյուլեմին, որն ամբողջ Մ. Նահանգներում չարեւային դողրցներ է դեկավարում:

Օջալանի հայտարարությունը չի հորդորում հրաժեճս սալ զեմին: Դա դարզաղես հրաղար է ազղարարում՝ խնդրելով PKK-ի մարսիկներին հեռանալ թուրքական հողից եւ սղասել կառավարության համաղեսաղասաղան ֆայլերին: PKK-ի առաջնորդները դրակաղորեն են դասախանել նրա կոչին, այդողիսով մի անզամ եւս ամրաղմդելով նրա դիրը որդես իրենց առաջնորդի:

Երդողանի ծարերից ոչ ոք զլուխ չի հանում: Երջանավոր խոսակցություններից մեկն այն է, որ Օջալանի ցմահ բանսարկությունը կարող է փոխարինվել սնային կալանով, մյուսը՝ որ զզույճ ֆայլեր կձեռնարկեն աղաազմականացնելու ֆրդական երջանները, երրորդը՝ որ ֆրդական դողրցներ եւ հրասարակություններ կբացվեն առանց ինքնավար կառավարության հասսանան:

Ինչ կարող են այս զարգացումները նեանակել Հայաստանի եւ հայերի համար: Նախ սեսնեմֆ ֆրդերը, որոնք կարծես զղջում են հայերի ցեղաաղաղության մեջ իրենց նախնիների ունեցած կեղոհս դերի համար, սարածային որեւէ փոխհասուցում կասարելու են Հայաստանին. վերջերս Թուրքիայի խորհրդարանի ֆուրդ անդամ Ահմեդ Թյուրքը Երրողանին էր խնդրել ֆրդերի մասնակցությունը համար այդ ցեղաաղաղությանը:

Իւրայելի հետ հարաբերությունները վերականգնելուց հետո Թուրքիան Մերձավոր Արեւելում դառնալու է Մ. Նահանգների զեիճաղաղության երկու հզոր սյուններից մեկը: Մղաազիսությունների մրցավազով Թուրքիան կարողացավ խեղել Հունաստանի սնեսությունը, իսկ հիմա Կիողրոն է, Թուրքիայի մի այլ զոհը, կֆում այդ բեռի սակ:

Այնդես որ, իր բարզավաճող սնեսությանը Թուրքիան դախանջելու է իրեն վերաղաղել սարածաերջանում զեղոթեսոյան դերը՝ մարսի կանչելով բողր նրանց, ովեր իր կառավարությունից դախանջում են ճանաչել հայերի ցեղաաղաղությունը կամ վերացնել Հայաստանի երջափակումը:

Մյուս կողմից՝ Թուրքիայի այս կարզավիճակը էլ ավելի խրդիս է դարձնելու նախագահ Իլիան Ալիեւին, որ Եարունակի իր ռազմասենչ հայտարարությունները կամ նույնիսկ ռազմական գործողությունների դիմի ընդդեմ Հայաստանի:

Հայաստանի դեկավարության դարսն է զզաս ու իւլեւմիս մոտեցումներով զնահասել այս զարգացումները, կարգի բերել ներքին կյանը եւ ոչ թե սարվել երկղաաղչակաւ կղիվներով կամ վեճերով: Առանց այն էլ թուրքական զանգվածային լրասակաւ կամ միջոցներն ու կառավարության մարմինները չարախնդում են, որ «արաբական զարումը հասել է Հայաստան»:

Արաբական զարումը կամ, ավելի ճիճս, մղձականջը Եարունակաւան արյունահեղություն բերեց Իրաֆին, Լիբիային, մասսանան եզրին հասցրեց Եզիղոսսին, այժմ էլ Դանասկոսի դոներն է թակում՝ միեւնույն ակնկալիներով: Մինչդեռ, մյուս կողմից, Սաուդյան Արաբիայի, Հորդանանի եւ Զաթարի ման բռնակալական վարչակարգերը (որոնց էվֆեմիսակաղորեն կոչում են «չափավոր վարչակարգեր») լարված աւխասում են, որ խորակեն արաբական ինքնիճխան դեսոյանները եւ թույլ սան, որ այդ երկրների բնակիչներն իրար հետ կռվելով հեռում մնան Իւրայելին անհանզասցնելուց:

Նմանաթող մղումներով առաջնորդված զանգվածային լրասկության միջոցներն էլ իրենց հերթին վասաբանում են այդ ժողովուրդներին՝ ասելով, որ իրենք իրենց կառավարել չզիսեն, մոռանալով կամ չցանկանալով ընդունել, որ իրարանցումներն այդ երկրներում հաճախ ներմուծված են, հրահրված են դրսից, երբեմն նույնիկ զինված միջամտություններով՝ ինչղես Իրաֆի եւ Լիբիայի դեղմերում երեկ, Սիրիայի դեղմում՝ այսօր եւ զուցե նաեւ Իրանի դեղմում՝ վաղը:

Որեւէ սեսակի «զարումը» կարող է միայն ֆաղային իրավիճակ խոսսանալ Հայաստանին, իսկ Թուրքիային՝ սփոփանք ու հանզասոյություն: Ինչղես սեսումն ենք, անսովոր զուգընկերների սարօրնակ «սիրաֆաղը» Եաս ավելի լայն, սարածաերջանային «ճյուղավորումներ» ունի, որոնք չարագուցակ հետեամնեղ կարող են ունեւալ Հայաստանի համար: Անհրաժեճս է երջաղաղաղ լինել:

Ռեզոյ, ԱՄՆ Թարգմ. Տ.Ծ.

«Իսրայելը ներողություն չի խնդրել, այլ 2015-ին հայաստանից ներողություն խնդրելու ճանապարհ է հարթել Թուրքիայի համար»

Մարտի 22-ին Թուրքիայի վարչապետ Էրդողանի հետ հեռախոսազրույցի ժամանակ Իսրայելի վարչապետ Նաթանյահուի ներողությունը թուրք ժողովրդից սարքեր մեկնաբանությունների տեղի էր տալիս, որոնք երբեմն զավեցի են հասնում:

Չավեցի դարազայում խոսքը թուրք դատախազականների, այսինքն՝ ազգայնամուլների խոսափող, բանաստեղծ Իսմեթ Օզելին է վերաբերում: Նա «Կուրազգոռություն, Բեմալիզ, իսլամական դաս» վերնագրով հոդվածում, ինչպես արդիվ 2-ին մեջ էր «Ինտերնետի քաղաք», անդադարձել է «Մավի Մարմարայի» միջազգային առնչությանը Իսրայելի խնդրած ներողությանը:

Օզելի համոզմամբ՝ «ներողությունը» աներկյան Կենսոնական հետախուզական վարչության ձեռնարկումն է եւ 2015-ի համար նախատեսվող ծրագրի

բաղադրամասը: Ահա թե ինչ գրել. «Թող ոչ ոք չհորձի ինձ համոզել, որ Իսրայելի դեմոկրատիկ ներողություն չի խնդրել ԱՄՆ-ի դատախազական մեղադրանքները: Որքան էլ հնարավոր լինի սխմարների, անհոգների եւ դավաճանների աչքից թափելով PKK-ի գործադրողներին անձնասուր լինելու հայաստանի PKK-ով դաժանաբանությամբ օտարացված արհեստագործական կազմակերպությունը, դատախազականության սեր մարդկանց աչքից չի վրիպում PKK-ի հաղթանակի եւ հայաստանի հարաճուն դատախազների դատաճառած անձարակության հետեւանով սանջուղների մտահոգությունը աղազայի նկատմամբ:

Վերջին 20 տարիներից մեծ Թուրքիայի բնակիչներս, զինադադարի մթնոլորտում շնչելու համար ստիպված ջանք ենք գործադրում: Թուրքական դրոշմներ մեր կյանքի եւ գույքի անվտանգության

աղաղակամության բացակայության ժամանակահատվածում ենք: Դեռ վաղից ավելի վաթսր ամբարսավանդությամբ մեր դուռն է թակում: 2013-ին իրավիճակը ավելի չարաբասիկ է, քան մեր ազգին նսեմացնող զինադադարի (նկատի ունի PKK-ի հետ) նախադրյալներն էր: Եթե խնդիրն իսկապես ներողություն խնդրելն է, ապա Իսրայելը ի՞նչ առումով է ներողություն խնդրում: Առհասարակ Իսրայելը ոչ մեկին չի աղերսել, որ մերենք իրեն: Նա այդ ներողությամբ դարձադատ ճանադարհ է հարթում Թուրքիայի համար, որ կարողանա 2015-ին ներողություն խնդրել հայաստանից: Փոխհատուցման դատախազը (Իսրայելին ներկայացված) անավոր զարգացումների սկիզբն է լինելու: ԱՄՆ-ի այս դատախազանքը Իսրայելին հիշեցնում է «մեկ դիր, հինգ օտար» ֆորմուլան»:

Ն. Չ.

Համաստեղականների նախագահ Իլիհան Ալիե՞ր

Ասվածը սեւ հունուր չէ: Բավիլի ինտերնետ-հեռուստաընկերություններից մեկի եթերում փոքրամասնությունների իրավունքների թեմայով հաղորդմանը սեմասցիոն հայտարարություն է արել Ադրբեջանի դեմոկրատական կուսակցության առաջնորդ Ասրար Ջալալովը: Խոսելով Եվրոպայում համաստեղականների հանդեմ հանդուրժողական վերաբերմունքից, Ջալալովը դա բացատրել է մասնով, որ այնտեղ «վարդուց զարուներ չկան, մարդը ներկայանում է ինչպես որ իրականում կա, եւ դիմացինն էլ նույն կերպ է վարվում, անկեղծությամբ դատախազանում է անկեղծությամբ»:

Ինչ վերաբերում է Ադրբեջանին, ապա, Ջալալովը կարծիքով, «բոլորն էլ բոլորին գիտեն, բայց այդ մասին զերտախոսում են լռելի»։ Հարցին, թե ի՞նչ նկատի ունի, երբ հարցնում է ասում, Ադրբեջանի դեմոկրատական կուսակցության դեկավարը հստակ ասել է. «Մի վաղից, որ մեր կառավարության շահագործող անդամներ «զեյ» են, բոլորս էլ գիտենք, բայց այդ մասին

չենք բարձրաձայնում, քանի որ այդ մարդիկ չեն կարող հասարակությանը առեւտրելու եւ ստել, որ իրենք, այո, սեռական փոքրամասնություն են, իսկ Եվրոպայում մարդիկ ազատորեն ասում են իրենց կողմնորոշման մասին, այդ թվում՝ սեռականը»:

Չենք կարծում, թե Ջալալովը մտածում է միայն Ադրբեջանական հասարակության հանդուրժողական կամ ոչ հանդուրժողական լինելու թեման: Նա փառաբանական գործիչ է եւ կարող էր բոլորովին այլ օրինակով մեղադրել Եվրոպայում եւ Ադրբեջանական արժեքազուրկության սարքերությունների հարցը: Ընտրվել է չափազանց զգայուն մյուս՝ կառավարության «Շահագործող անդամների սեռական փոքրամասնությունը դատախազանում» մասին հասարակության տեղեկացվածությունը եւ դրա շուրջը եղած լռությունը:

Չափազանց զգայուն մյուս է, որ անցել է երկու օր, սակայն Ջալալովը բացահայտմանը որեւէ արձագանք չկա: Երեւի կառավարության անդամներից ամեն մեկը հերձման իրավունքը վերադառնում է մյուսին՝ զգուցանալով, որ հասարակությունն իր անդադարձը կընկալի իբրեւ «ինքնախոստովանություն»: Բայց սարին նախընտրական է, եւ որքան էլ արդեթաճական համոզություն ընկալումակ լինի մեզ «ողամարդկային թուլությունների» հանդեմ, իսկ Ադրբեջանի կառավարությունում կին նախարար չկա, Ջալալովը մեծաբան «սեքսիզմ» կարող են դատախազանքը ընկալել եւ դառնալ ժողովրդի վարչախմբին:

Ադրբեջանի սահմանադրությամբ «գործադիր իշխանությունը դատախազանում է հանրապետության նախագահին», մա է անմիջապես գլխավորում կառավարության գործունեությունը: Եվ եթե այդ կառավարության շահագործող անդամներ համաստեղական են, ապա դրանից ի՞նչ եզրակացություն միտն է: Միայն մեկ Իլիհան Ալիեը համաստեղականների նախագահն է: Մնում է ստիպել, թե Ադրբեջանական հասարակությունն ինչպես կարձագանքի՝ կղատադարձի՞ երկրի նախագահին, թե՛ կղատաճանքի... Գ. Ա.

ՄԱԿ-ը ընդունել է զինավաճառքի կարգավորող դաշմանագիր

ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովը երեկ ընդունել է աշխարհում զենքի վաճառքի կարգավորող դաշմանագիր, հաղորդում է Ռոյթեր գործակալությունը:

Պայմանագրի օգտին արտահայտվել են ՄԱԿ-ի անդամ 154 ռեսոլյուցիաներ, դեմ վերաբերել են միայն ԿԺԴ-ն, Իրանը եւ Սիրիան: Ձեռնդրած է մնացել 23 երկիր, այդ թվում՝ Ռուսաստանը: Պայմանագրի ընդունման համար անհրաժեշտ էր աղաղակվել փեթակային մասնակցից երկրների անվազն 2/3-ի հավանությունը:

Փաստաթուղթը աշխարհում զենքի վաճառքի կանոնակարգող առաջին դաշմանագիրն է. մինչ այդ ստանդարտներում երկրների շուկայի վերահսկման գաղափարն ունեին միայն առանձին երկրների մակարդակով: Ընդհանուր դաշմանագրի ստեղծման գաղափարն առաջարկվել էր երկու տասնամյակ առաջ, իսկ ՄԱԿ-ում դրա ընդունման փորձերը սկսվել էին 2006 թվականից:

Նոր փաստաթղթի նդատակն է ներկայումս 70 մրդ դուրս գնահատվող զենքի շուկայի առավել խիստ վերահսկման միջոցով նվազեցնել ահաբեկչական, արմատական խմբավորումների եւ կազմակերպված հանցագործների ձեռքից սարքեր զինատեսակների հայտնվելու հավանականությունը:

Սիրիա-Իսրայել բախում Գոլանի բարձունքներում

Իսրայելական զորքերը երեկ Սիրիային հարված են հասցրել այն բանից հետո, երբ, սիրիացիները Գոլանի բարձունքներում գնդակոծել են իսրայելցի զինծառայողներին: Իսրայելի բանակային հրամանատարությունը վկայակոչելով՝ «Նյու Յորք թայմս» թերթը հաղորդում է, որ իսրայելցիների մեջ տուժածներ չկան:

Սա իսրայելի հարձակման առաջին դեպքն է: Անցյալ շաբաթ ոչնչացվել էր իսրայելցի երկու դարձակ գնդակոծած սիրիական գնդացիների կրակակետը:

Պաշտպանության նախարար Մուեթ Յալոնը նախագրուցարել է, որ սիրիական սարածից տեղի ունեցող ամեն մի հարված կսանա իր դատախազանքը:

Բացի դրանից, լույս չորեքշաբթի գիշերը իսրայելի օդուժը Գազայի հատվածի հյուսիսում հարվածել է երկու «առաքելական օբյեկտների»: Բանակի մամուլ ծառայությունը հաղորդել էր, որ արձանագրվել են դիմուկ հարվածներ: Տուժածների մասին որեւէ բան չի հաղորդվում:

Ճադոնիան մասամբ կօգտագործի նաեւ ջերմաէլեկտրակայաններ

«Ֆուկուշիմա» ատոմակայանի օդերեսը Tokyo Electric Power ընկերությունը մտադիր է մասնակիորեն անցում կատարել ածխային ջերմաէլեկտրակայաններին: Փորձագետների հավակնների համաձայն՝ դա թույլ կսա սարեկան խնայել մոտ 1,8 մրդ դոլար:

Վսանգը նույնիսկ ցածրակարգ վառելիքի օգտագործման դեպքում: Ի-SUN-SUN-ի սլավյաներով ընկերությունը մտադիր է առաջադրման հանձնել 2,6 մլն մեգավատտ հզորությամբ ջերմաէլեկտրակայաններ:

2011-ին «Ֆուկուշիմայի» աղետից հետո Tokyo Electric Power-ը հայտնվել էր սնանկացման եզրին ու ազգայնացվել էր: Այդ աղետից հետո երկրում ժամանակ առ ժամանակ բողոքի ձեռնարկումներ են իրականացվում ատոմակայանների փակմանը շարունակելու իշխանությունների մտադրության դեմ:

Ֆրանսիացի դատախազանք նախարարը մեղադրվեց փողերի լվացման մեջ եւ հեռացվեց Սոցկուսից

Ֆրանսիայի բյուջեի նախկին նախարար Ժերմ Կայուզակը խոստովանել է, որ իրեն խճճվել է ստերի մեջ եւ անթույլատրելի սխալ է թույլ տվել: Արդիվ 2-ին Փարիզի դատախազանք նրան ներկայացրել էր փող լվանալու եւ հարկերից խոստովանելու մեղադրանքներ: Պարզվել էր, որ Կայուզակի արտասահմանյան հաշվում երկար ժամանակ ավելի քան կես միլիոն եվրո գումար է եղել: Կայուզակը, որը Ֆրանսիայում դեմոկրատիկ հարկ մեղմեցնելու կողմնակիցներից էր, ստիպված հրաժարական տվեց:

Մեր վերջերս տեղափոխվել են Սիմոնովը:

Արդիվ 2-ին Կայուզակը սեփական նախաձեռնությամբ հանդիմանք դատախազանքից հեռացվեց իր արտասահմանյան բանակային հաշվի գոյության փաստը: Այդ հաշվի վրա եղել է մոտ 600 հազար եվրո: Կայուզակի խոսքերով, գումարը չի ավելացվել 2001 թվականից:

Ի դեպ, Concorde հիմնադրամի սլավյաներով, Ֆրանսիայում հարկային ռեժիմի խոստովանման փառաբանականության դատախազանք երկիրը վերջին 20 տարիներից կորցրել է մոտ 1 մլն աշխատատեղ, քանի որ հազարավոր փոքր ձեռնարկատերեր լքել են հայրենիքը:

Ինչ վերաբերում է Ժերմ Կայուզակի կուսակցական կյանքին, Սոցկուսի առաջին փառաբանող Յալոնը Դեզիրը արդիվ 3-ին հայտարարեց, որ նա հեռացվել է կուսակցությունից: Յալոնը Դեզիրը իր հայտարարության մեջ Լո-է-Պարտի մարզի դատախազանք Կայուզակին նաեւ հորդորել է «հրաժարվել դատախազանքից անողորմաբան»։ Այդ մասին հաղորդում է «Ֆիգարո» թերթի կայքը: Դիմելով ընդդիմադիր աջ ուժերին, Յալոնը Դեզիրը միաժամանակ կոչ է արել ձեռնդրած մնալ փառաբանական փակմաններից եւ «Ժերմ Կայուզակի ստիպողական դատախազանքը հարցականի տակ չդնել հանրապետության նախագահի եւ վարչապետի ազնվությունը»:

Մարզական

ՖՈՒՏԲՈՒ ԷՋ ՉԱՎԱՐ

Պասանի բռնցքամարտիկները որոշեցին չենդիոններին

Կարեն Դեմիրճյանի անվան մարզահամերգային համալիրում ավարտվեց բռնցքամարտի Չայասանի Պասանեկան առաջնությունը, որի մարզումները վիճարկեցին հանրապետության մարզերն ու Երևանը ներկայացրած 185 բռնցքամարտիկներ:

Քառային 13 կարգերում չենդիոնի սիսդոսի համար հիմնական մայրամուտը ընթացավ Երևանի եւ Լոռու մարզի բռնցքամարտիկների միջեւ: Երևանցիները հաղթող ճանաչվեցին ֆառային 7 կարգերում: Չենդիոնի սիսդոսը նվաճեցին Սեդրեյ Գեյսեյանը (46 կգ), Դավիթ Ասատրյանը (48 կգ), Արմեն Մխիթարյանը (60 կգ), Յուրի Դարաբյանը (63 կգ), Վարդան Զոսյանը (70 կգ), Սերյոժա Ալոյանը (75 կգ) եւ գերծանրֆառային Արամ Աբրահամյանը:

Լոռու մարզի բռնցքամարտիկներից ուժեղագույնը ճանաչվեցին Դավիթ Շահվերդյանը (50 կգ), Գառնիկ Պապիկյանը (52 կգ), Ստանիսլավ Թամարյանը (54 կգ) եւ Դավիթ Ասատրյանը (66 կգ): Մինչեւ 57 կգ ֆառային կարգում չենդիոն հռչակվեց Գեորգի Գրիգորյանը մարզի ներկայացուցիչ Սեակ Մկրտչյանը, իսկ էջմիածնցի Ռազմիկ Գրիգորյանը ոսկե մեդալ նվաճեց մինչեւ 80 կգ ֆառայինների մրցավեճում:

Առաջնությունը մեր բռնցքամարտիկների համար ուժեղ լավ սուգաժեստ էր հունիսին կայանալիք Եվրոպայի Պասանեկան առաջնությունից առաջ, որին կհաջողի օգոստոսին անցկացվելիք աշխարհի առաջնությունը:

Պասանեկան հավաքականի գլխավոր մարզիչ Արմեն Գրիգորյանը ընդհանուր առմամբ զոհ էր բռնցքամարտիկների Պասանեկան շրջանին: Մի քանի մեծամարտեր անցան համառ մայրամուտ: Մասնավորապես մինչեւ 46 կգ ֆառայինների եզրափակիչ

մեծամարտում Սեդրեյ Գեյսեյանը միայն մեկ միավորի տարբերությամբ հաղթեց Առն Մխիթարյանին: Իրեն լավ դրսևորեց Եվրոպայի Պասանեկան ավագ Տարիմ Բրնգե մեդալակիր Դավիթ Շահվերդյանը (50 կգ), որը բացարձակ առավելության հասավ մրցակցի նկատմամբ եզրափակիչ մեծամարտում: Պայքարի լավագույնը ցուցաբերեցին Վարդան Զոսյանի (70 կգ) մեծամարտը Վիկտոր Յուրիսովի հետ, որում միավորների չնչին տարբերությամբ հաղթեց հայ բռնցքամարտիկը:

«Բարսելոնն» ու «Բավարիան» կիսաեզրափակիչի ուղեգրի լուրջ հայտ ներկայացրին

Ֆուտբոլի չենդիոնների լիգայի ֆառորդ եզրափակիչի հանդիպումներից մեծ հետաքրքրությամբ էր սղասվում ՊՍԺ-ի եւ «Բարսելոնի» մրցավեճը: «Պարկ դը Պրենս» մարզադաշտում կայացած այդ խաղում գրանցվեց մարտական ոչ-ոքի՝ 2-2: Այս արդյունքը ձեռնարկ է «Բարսելոնին», որին սեփական հարկի սակ մեկ շաբաթ անց կայանալի խաղում բավարարում է նույնիսկ 0-0 կամ 1-1 հաճիվը:

Մեսսին կրկին իր տարբերի մեջ էր ու բացեց հանդիպման հաճիվը: Սակայն արգենտինացու բախժը չբերեց. նա վնասվածք ստացավ ու փոխարինվեց: Ըստ բժիշկների, հնարավոր է, որ Մեսսին 3 շաբաթ խաղադաշտ դուրս չգա: Դա «Բարսելոնի» համար մեծ կորուստ կլինի: Ի դեպ, Մեսսին հերթական ռեկորդը սահմանեց: Նա չենդիոնների լիգայի մրցաշարում զոհի հեղինակ դարձավ 20-րդ ֆառաում: Մինչ այդ ռեկորդակիրն իսպանացի Ռաուլ էր, որն աչքի էր ընկել 19 ֆառաում:

ՊՍԺ-ի կազմում հանդիպմանը մասնակցած Դեյվի Բեհեմն էլ դարձավ բրիտանացի առաջին

Ֆուտբոլիստ, որը չենդիոնների լիգայում խաղացել է 4 տարբեր ակումբներում: Մինչ ՊՍԺ-ում հանդես գալը, Բեհեմը չենդիոնների լիգայում Պասանեկան էլ «Մանչեսթեր Յունայթեդի», «Ռեալի» եւ «Միլանի» Պասանեկան:

Խաղից հետո թիմերի մարզիչները հետեյալ կարծիքն են արտահայտել:

Կարոլ Անչելոտի (ՊՍԺ)-Անչելոտի էր չենդիոնում, որ արդյունքը մեծ համար լավ է: Մենք հաջող խաղացինք առջեկի գծում եւ 2 գոլ խփեցինք: Գոլերը էլ Պասանեկաններին, սակայն 2 գոլ բաց թողեցինք: Իհարկե, մենք շատ հեռությամբ Մեսսին թույլ սվեցինք բացելու հանդիպման հաճիվը, իսկ հետո մրցակցին 2-րդ գոլը նվիրեցինք: Չայած այս ամենին, հղարսանում են իմ սաներով եւ նրանց ցուցադրած խաղով: Սակայն արդյունքն ինձ հիասթափեցրեց:

Յուրի Ռոուս («Բարսելոն»)՝ Եթե հաճի առնենք, որ խաղում էինք մրցակցի դաշտում, աղա 2-2 հաճիվը կարելի է հիանալի համարել: Սակայն թանկ վճարեցինք դրա համար. Մեսսին եւ Մասկերանոն վնասվածք ստացան: Ծիծե, է,

մենք Պասանեկանների երկար նստարան ունենք:

Քառորդ եզրափակիչի մյուս խաղում «Բավարիան» սեփական հարկի սակ 2 անդամասխան գնդակ ուղարկեց Ֆանլուիջի Բուֆոնի դարժաղը: Արդեն 27-րդ վայրկյանին Դավիթ Ալաբայի հարվածից հետո գնդակը հայտնվեց «Յուվենտուսի» դարժաղում: Իսկ 63-րդ րոդեին Մյուլլերն անդամոդեց թիմի հաղթանակը:

Մարզիչները հետեյալ կարծիքն արտահայտեցին:

Յուրի Քլոս («Բավարիա»)՝ Մենք շատ լավ էինք նախադասարարվել հանդիպմանը եւ առաջին վայրկյաններից նեժեցինք առաջ: «Բավարիան» խաղի որոշ դրվագներում Պասանեկան իդեալական էր գործում, շատ ինքնավար էր: Մանրակրկիտ ուսումնասիրել էի «Յուվենտուսի» եւ հստակ ծրագիր էի մշակել, ինչն իրագործեցինք:

Մրցակցի նկատմամբ մամլիչ գործողությունների էինք դիմել, լիվ վնասագրեծել էինք Անդրեաս Պիրլոյին: Այսօր բարձրակարգ ֆուտբոլի ակամաշեստ եղա: Մենք վերահսկում էինք խաղի ընթացքը 90 րոդե շառումալ: Չոթեժ է մոռանալ, որ մեր մրցակիցը մի թիմ էր, որը շատ կրաիդանի Իսախայի չենդիոնի իր սիսդոսը:

Անտոնիո Կոնտե («Յուվենտուս»)՝«Բավարիան» հիանալի խաղաց: Պեժ է ազնիվ լինել եւ ընդունել, որ մրցակիցն իր ուժեղ էր մեզանից: «Բավարիայի» ֆուտբոլիստները հիանալի են Պասանեկան սեփականապես եւ սակաիկապես, նաեւ դրսևորում են կամային բարձր հասկանիծներ: Մենք լավ դաս ստացանք, թե ինչու է խաղում բարձրակարգ թիմի դեմ: Պեժ է հղարսանալ թեկուզ այն բանով, որ շառումակում ենք Պասանեկան չենդիոնների լիգայում:

«Շիրակը» հաղթեց դոժույն խաղում

Սովորաբար գավաթային հանդիպումներն աչքի են ընկնում համառ Պասանեկան ու դիտարժան խաղով: Սակայն երեկ կայացած «Միկա»-«Շիրակ» կիսաեզրափակիչ առաջին հանդիպումը բացառություն կազմեց՝ հանդիսականներին հիասթափեցնելով:

Ամբողջ խաղի ընթացքում երկու թիմերի ֆուտբոլիստներն էլ ընդամենը մի ֆանի վսանգավոր Պասանեկան, որից մեկն էլ հանդիպման 75-րդ րոդեին դիտուկ հարվածով եզրափակեց Դանե Դիոդը՝

հաղթանակ Պասանեկան իր թիմին: «Միկան» այս խաղում անճանաչելի էր դարձել եւ ոչնչով աչքի չընկավ: Իսկ «Շիրակը» հանդես գալով մրցակցի դաշտում, փորձում էր խնայողաբար ծախսել իր ուժերը, ֆանի որ ընդամենը 4 օր հետո նույն խաղադաշտում կրկին մրցելու է չենդիոնի կոչման համար Պասանեկան իր հիմնական մրցակցի հետ: «Շիրակի» մարտավարությունը իրեն արդարացրեց: Գոյունեցին եզրափակիչի ուղեգրի լուրջ հայտ ներկայացրին:

Արոնյանը լավագույն սասնայակում է

Ֆիդե-ն հրաղարակել է նաեւ արագ եւ կայունալի շախմատի դասակարգման ցուցակները: Արագ շախմատի դասակարգման ցուցակում Լեոն Արոնյանը 2783 վարկանիցով 6-րդ տեղում է: Ցուցակը գլխավորում է Մագնուս Կարլսենը (2845), որին հաջորդում են Ալեքսանդր Գրիչուկը (2825), Սեդրեյ Կարյակինը (2808), Գիլարու Նալանուրան (2795) եւ Վիլհելմս Սոլուս (2794):

Չայ շախմատիստներից Գաբրիել Սարգսյանը 2682 վարկանիցով 44-րդն է, Սեդրեյ Սովիսյանը (2680)՝ 46-րդը, ֆրանսահայ Տիգրան Դարամյանը (2677)՝ 50-րդը: Գրանց Մելիսյանը 2675 գործակցով 54-րդ տեղում է, իսկ Տիգրան Պետրոսյանը (2637) հանգրվանել է 97-րդ հորիզոնականում:

Կայունալի խաղի դասակարգման ցուցակում Լեոն Արոնյանը 2817 գործակցով գրադեցնում է 8-րդ տեղը: Ցուցակը գլխավորում է խորվաթ միջազգային վարդես Բրանկո Ռոզովը, որի վարկանիցը 2920 է: 2-րդ տեղում ուսասանցի Սեդրեյ Կարյակինն է (2873), որին հաջորդում են Ալեքսանդր Գրիչուկը (2858), Մագնուս Կարլսենը (2856) եւ Գիլարու Նալանուրան (2844):

Գաբրիել Սարգսյանը 2723 վարկանիցով 28-րդ տեղում է: 41-րդ հորիզոնականն է գրադեցնում Սեդրեյ Սովիսյանը (2696), 52-րդը՝ Գրանց Մելիսյանը (2687), 60-րդը՝ Զավեն Անդրեասյանը (2679), 83-րդը՝ Տիգրան Դարամյանը (2656):

Տաթև Աբրահամյանը 22-րդն է

Ֆիլադելֆիայի շախմատի մրցաշարի 71 մասնակիցների թվում էր ԱՄՆ-ում բնակվող Տաթև Աբրահամյանը, որը 5 միավորով գրադեցրեց 22-րդ տեղը: Մրցաշարի հաղթող ճանաչվեց կուբացի գրոսմայստեր Ֆիդել Չիմենտը, որը 9 հնարավորից վասակեց 7 միավոր: Նա արժանացավ 4827 դոլար Պասանեկանի: Չիմենտը լրացուցիչ գործակիցներով գերազանցեց նույնիսկ արդյունքի հասած ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչ Դանիել Նարոնիցյանը: Առաջատարներին կես միավոր զիջեցին հնդիկ գրոսմայստեր Մագե Պանգանաթանը, վրացի Միխեիլ Կեկելիձեն եւ ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչներ Ալեքսանդր Ֆիլբերտն ու Ալեքսանդր Շաբալովը:

Տաղթական մեկնարկ

Սիդնեյում մեկնարկել է շախմատի միջազգային մրցաշարը, որում հաղթանակով սկսեց ավստրալահայ Արմեն Ալվազյանը: Մեկնարկում նա Պասանեկան մասնեց Գոլդ Բոկայանին: Մրցաշարում հանդես են գալիս 67 շախմատիստներ, որոնցից 12-ը գրոսմայստերներ են:

Արցախը հյուրընկալել էր սամբիստներին

Արցախի մայրաքաղաք Ստեփանակերտում սամբոյի Չայասանի առաջնության Պասանեկանները վիճարկեցին 70 սամբիստներ, որոնք ուժեղագույններին որոշեցին ֆառային 9 կարգերում:

Չակաղթես հաջող հանդես եկան սամբոյի եւ ծյուրդոյի օլիմպիական մանկաղախանեկան մարզադորոցի սաները, որոնց բաժին հասավ խաղարկված 36 մեդալների կեսը: Ըստ ֆառային կարգերի հանրապետության չենդիոններ հռչակվեցին Տիգրան Կիրակոսյանը (52 կգ, Վանաճոր), Էռնեստ Գայրաթեյանը (57 կգ, Արցախ), Արեն Անտոնյանը (62 կգ, ԲԿՄԱ), Անդրանիկ Նաղդալյանը (68 կգ, Երևան), Վահիկ Վարդանյանը (74 կգ, Եղվարդ), Մավրիկ Նասիբյանը (82 կգ, Արցախ), Առն Դա-

նիսյանը (90 կգ, Արցախ), Դավիթ Գրիգորյանը (100 կգ, Արցախ) եւ գերծանրֆառային Արսյուա Մկրչյանը (ԲԿՄԱ):

Հաղթողներն ու մրցանակակիրներն արժանացան համաղախախան կարգի մեդալների, Պասանեկանները, դրամական Պասանեկաններ: Չենդիոնները նաեւ անհասկանակները ստացան: Մրցումների եզրափակիչ գոնեմարտերին ներկա էր ԼՂՀ նախագահ Բակո Սահակյանը:

Խաղը կնվիրվի Տոնի Պասանեկան

Իսախայի ֆուտբոլի ֆեդերացիան Արգենտինային առաջարկել է ընկերական հանդիպում անցկացնել ազգային հավաքականների միջեւ: Խաղը նախատեսվում է անցկացնել օգոստոսի 14-ին Գոնոնում: Այն կնվիրվի Գոնոնի նոր Պասանեկանին, որն արգենտինական «Սան Լորենսո» ակումբի երկրպագու եւ բաժնետեր է:

Վերջին ազգում 2 երկրների ազգային հավաքականները մրցել են 2001-ին: Գոնոնում կայացած ընկերական մրցախաղն ավարտվել էր արգենտինացիների հաղթանակով՝ 2-1:

